

Az EKÁER alapjai

Az alábbiakban megpróbálom Önöknek leegyszerűsítve megfogalmazni, hogy miről is szól tulajdonképpen az EKÁER, vagyis az elektronikus közúti áruforgalmi rendszer. Jelen írásban kizárólag a fogalmak magyarázatára vagy értelmezésére koncentrálok, hogy egyáltalán az alapokkal tisztában legyenek az érintettek.

■ Mi az EKÁER?

Fuvarozással érintett az elektronikus áruforgalmi ellenőrző rendszer.

- Útdíjköteles gépjárművel végzett, közúti fuvarozással járó
- a) az Európai Unió más tagállamából belföldre irányuló Közösségen belüli termékbeszerzést vagy egyéb célú behozatalt,
 - b) belföldről az Európai Unió más tagállamába irányuló termékértékesítést vagy egyéb célú kivitel,

(Megjegyzés: az „egyéb cél” alatt a bér munka céljából történő fuvarozást is érteni kell. A saját tulajdonban lévő termék belföldről másik tagállamba, illetve másik tagállamból belföldre történő mozgatása az áfakötelezettség szempontjából termékértékesítésként, illetve beszerzésként kezelendő, így ezeket a tényállásokat is bejelentési kötelezettség terheli.)

- c) belföldön nem közvetlen végfelhasználó részére történő első általános forgalmi adóköteles termékértékesítést (a továbbiakban együtt: közúti fuvarozással járó tevékenység) kizárólag érvényes EKÁER-számmal rendelkező adózó folytathat.

■ Útdíjköteles gépjármű

Az Útdíjtörvény (2013. évi LXVIII. törvény) 2. § 21. pontja szerint: a 3,5 tonnánál nagyobb megengedett legnagyobb össztömegű tehergépkocsi, vontató – ideértve a nyerges vontatót is –, valamint az ilyen gépjárműből és az általa vontatott pótkocsiból, félpótkocsiból álló járműszerelvény útdíjköteles gépjárműnek

Belföldi forgalomban nem végfelhasználó részére történő első adóköteles termékértékesítés alatt az olyan termékek értékesítése értendő, amelyeket az adózó a Közösség más tagállamából, harmadik országból történő beszerzést vagy belföldi saját előállítás, létrehozást követően először értékesítette fuvarozással egybekötött belföldi rendeltetési helyre, úgy, hogy az értékesítés áfaköteles első adóköteles értékesítésnek tekintendő a bér munkával létrehozott termék belföldre, nem végfelhasználó felé történő értékesítése is. Ha a terméket a termelő külön jogszabály szerint elismert termelői csoporton (TCS), termelői szervezetben (TÉSZ) keresztül értékesíti, vagy a terméket a kormányhivatal földművelésügyi igazgatósága nyilvántartásában szereplő integrátor szervezet részére értékesíti, abban az esetben is ez alkalmazandó. Kompenzációs felárban részesülő östermelőre ez nem vonatkozik.

Dr. Jobbágy
Krisztina

minősül. Ez volt az a törvény, amellyel először a mezőgazdasági lassú járművekre is kiterjesztették az útdíj fizetési kötelezettséget, és később ezt törölték a törvényből. Fentiek alapján a traktor nem minősül útdíjkötelesnek.

■ Mi az EKÁER-szám?

Az EKÁER-szám a szállítandó áruhoz/termékhez kapcsolódik és 15 napig érvényes. Csak ennek birtokában lehet fuvarozást végezni. Nagyon fontos, hogy a 15 nap naptári napot jelent, nem munkanapot! Az EKÁER-számot a fuvarozási tevékenység megkezdéséig kell igényelni, az igénylés ingyenes. A kompenzációs felárra jogosult mezőgazdasági termelőnek nem kell EKÁER-számot kérni. A mezőgazdasági termelők tevékenysége ugyanis az arra vonatkozó különös áfabeli szabályok miatt nem felel meg az EKÁER hatálya alá tartozó adóköteles termékértékesítésnek.

■ Nem tartozik alá

Nem tartozik az EKÁER hatálya alá az alábbi termékekkel végzett közúti fuvarozással járó tevékenység:

- a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény szerinti alkoholtermék, sör, bor, pezsgő, köztes alkoholtermék, dohánygyártmány, szárított dohány, ellenőrzött ásványolajtermék, bioetanol, biodízel, E85;
- a hatályos vámjogszabály szerinti vámfelügyelet alatt álló termék;
- a hulladékszállításról szóló, 2006. június 14-i 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti bejelentésköteles hulladékszállítás keretében szállított termék;
- a fémkereskedelemtől szóló törvény szerinti fémkereskedelmi engedélyköteles termék;
- az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 1. § 1. pontja szerinti anyagok;
- a postai szolgáltatásokról szóló törvény szerint postai küldeményként feladott termék;
- ugyanazon feladótól ugyanazon címzett részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó nem kockázatos termékek, ha azok együttes bruttó

tömege a 2500 kg-ot és azok együttes adó nélküli értéke az 5 millió forintot nem haladja meg;

- ugyanazon feladótól ugyanazon címzett részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó kockázatos termékek, ha azok együttes bruttó tömege az 500 kg-ot és azok együttes adó nélküli ellenértéke az 1 millió forintot nem haladja meg.

■ Többféle termék esetén

Többféle termék szállítása esetén hogyan kell figyelembe venni a mentesség kapcsán a súly és értékhatárokat? Az egyes terméknevezésekhez (tételhez) tartozó adó nélküli ellenértéket, egyéb célú közúti fuvarozás esetén az egyes terméknevezésekhez (tételhez) tartozó adó nélküli beszerzési árat vagy az ahhoz hasonló termék adó nélküli beszerzési árat, ilyen ár hiányában pedig az adó nélküli előállítás értékét kizárólag kockázatos termék fuvarozása esetén kell az EKÁER-ben rögzíteni.

Nem tartozik az EKÁER hatálya alá a közúti fuvarozással járó tevékenység, ha ugyanazon feladótól ugyanazon címzett részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó nem kockázatos termékek együttes bruttó tömege a 2500 kg-ot és azok együttes adó nélküli értéke az 5 millió forintot nem haladja meg. Nem tartozik az EKAR hatálya alá továbbá a közúti fuvarozással járó tevékenység, ha ugyanazon feladótól ugyanazon címzett részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó kockázatos termékek együttes bruttó tömege az 500 kg-ot és azok együttes adó nélküli ellenértéke a 1 millió forintot nem haladja meg.

2015. április 1. napjáig, amennyiben kockázatos és nem kockázatos terméket vegyesen fuvaroznak, azokat a tömeg és értékhatárok elérése szempontjából együttesen lehet figyelembe venni, és a feladónak kell egy EKÁER-számot igényelnie. 2015. április 1. napját követően, amennyiben a nem kockázatos terméket a címzett fuvarozza vagy fuvaroztatja, a bejelentési kötelezettség a címzettet terheli. Ezt követően már a fentiek szerinti együttes figyelembevételre nincs mód, két EKÁER-számot kell igényelni a

kockázatos termék tekintetében a feladónak, a nem kockázatos termék tekintetében a címzettnek.

■ Saját áru kiszállításakor

A saját áru kiszállítása főszabály szerint mind belföld-másik tagállam, mind pedig másik tagállam-belföld viszonylatban Magyarország területéről az Európai Unió más tagállamába irányuló termékértékesítésnek, illetve termékbeszerzésnek minősül (sajátvagyon-áthelyezésként az áfában termékértékesítésként kezelendő), így EKÁER-számot kell igényelni. (A sajátvagyon-áthelyezés esetén a címzett és a feladó ugyanaz a személy.)

■ Telephely, saját termőföld

Amennyiben telephelyeinkről, illetve ha saját termőföldről szállítják be a terményt a saját raktárba, csak akkor áll fenn bejelentési kötelezettség, ha a belföldön nem közvetlen végfelhasználó részére történő első általános forgalmi adóköteles termékértékesítés történik. Így, ha az adóalany belföldi telephelyei között fuvarozza/fuvaroztatja a saját termékét, nem kell EKÁER-számot igényelni.

Ha saját megtermelt terményt szállítanak be a saját raktárba, akkor nem kell EKÁER-számot igényelni. Ha valaki a „kombánj alól” adja el közvetlenül a terményt, és úgy szállítják el, akkor kell EKÁER-számot igényelni.

A termékbeszerzőnek, ha magát a fuvarozást szerzi be, amely „saját lábán” érkezik a vevő telephelyére, nem áll fenn bejelentési kötelezettsége.

■ Kockázati biztosíték

Kockázati biztosítékot belföldi kirakodási (átvételi) címre irányuló közúti fuvarozás esetén a Közösségen belüli termékbeszerzést, illetve az első belföldi általános forgalmi adóköteles - nem közvetlenül végfelhasználó részére történő - termékértékesítést megvalósító adózó köteles nyújtani.

Kockázatos termékkel végzett közúti fuvarozással járó tevékenység esetén EKÁER-számot az állami adó- és vámhatóság csak azon adózó számára állapít meg, aki vagy amely:

- a kockázatos élelmiszerek tekintetében az Élelmiszerlánc-felügyeleti Információs Rendszerben nyilvántartott, FELIR azonosító számmal rendelkezik, és
- Közösségen belüli termékbeszerzés vagy belföldre irányuló egyéb célú behozatal esetén az élelmiszer-előállítás és -forgalmazással kapcsolatos adatszolgáltatásról és nyomonkövethetőségéről szóló VM-rendelet előírásai szerint a tevékenységét első belföldi tárolási helyet üzemeltető élelmiszer-vállalkozóként – ideértve a bértárolási tevékenységet is – bejelentette, valamint az első belföldi tárolási helyet üzemeltető élelmiszer-vállalkozóként a VM-rendelet előírásai szerint az első belföldi tárolási hely bejelentésének eleget tett, és a biztosítékadási kötelezettségét teljesítette,
- a külön jogszabályban meghatározott egyéb kockázatos termékek tekintetében a biztosítékadási kötelezettségét teljesítette.

Kockázati garanciát első alkalommal 2015. március 11-től kell nyújtani.

■ Mentesség

Mentesül a biztosítékadási kötelezettség alól az adózó, ha

- a) szerepel a NAV által vezetett minősített adózói adatbázisban, vagy
- b) megfelel a következő feltételek mindegyikének:

- legalább két éve működik és
- szerepel a NAV által vezetett köztartozásmentes adózói adatbázisban, és
- a bejelentés időpontjában nem áll adószám felfüggesztés hatálya alatt.

■ Mi is az FELIR?

Az EKÁER-rendszer az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság (NÉBIH) hatáskörébe tartozó termékek esetén kizárólag a FELIR (élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer) azonosítóval rendelkező ügyfelek szállítmányához ad számot.

A NÉBIH FELIR-kereső alkalmazásának oldalán (<http://portal.nebih.gov.hu/web/guest/felir-kereso>) ellenőrizhető, hogy:

- a forgalmazott termék a vámtarifaszám alapján FELIR-köteles-e,
- egy adott vállalkozás a TEÁOR-száma alapján FELIR-regisztráció-kötelezett-e, valamint
- az adott vállalkozás rendelkezik-e FELIR-azonosítóval.

Annak, aki a FELIR hatálya alá tartozó tevékenységet végez, és nem rendelkezik azonosítóval, regisztrálnia kell magát. A regisztráció a nem mezőgazdasági kistermelőként adózó ügyfelek részére felügyeleti díj bevallás benyújtása mellett történik, a bevallási felület a NÉBIH honlapján (www.nebih.gov.hu/felugyeleti-dij) elérhető, ahol megtalálható az ahhoz készült kiegészítő segédlet is. A bevallást elektronikus úton kell teljesíteni, amelynek használatához ügyfélkapus regisztráció szükséges. Amennyiben érvényes östermelői igazolvánnyal rendelkezik az ügyfél, és nem találja magát a FELIR-nyilvántartásban, forduljon a NÉBIH Földművelésügyi Igazgatóságához (www.fmig@nebih.gov.hu). Amennyiben az ügyfél 2014-ben érvényes bevallást nyújtott be, biztosan rendelkezik FELIR-azonosítóval, ha azonban elmulasztotta a bevallási kötelezettséget teljesíteni, a pótbevallás benyújtásával egyidejűleg a FELIR-nyilvántartásba vétel is megtörténik. Ha tevékenységét 2014-ben kezdte meg az ügyfél, és ezért az idei évben nem vonatkozott rá a bevallási kötelezettség, akkor nullás bevallás leadása mellett nyilvántartásba veszi a hivatal.

■ A szankciókról

Ha a bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget, illetve a bejelentési kötelezettségét hibásan, valótlan adattartalommal vagy hiányosan teljesíti az arra kötelezett, úgy a termék vagy annak be nem jelentett része igazolatlan eredetűnek minősül, és a NAV az adózó terhére az igazolatlan eredetű áru értékének 40 százalékáig terjedő mulasztási bírságot szabhat ki. Ebben az esetben a NAV a fuvarozott terméket – a romlandó áruk és az élő állatok kivételével – a kiszabott bírság összegének mértékéig, annak biztosítékaként lefoglalhatja, és erről a bírságot kiszabó határozatban rendelkezik. A lefoglalásról a NAV jegyzőkönyvet vesz fel, a lefoglalt ingóságot zár alá veheti vagy az adózó költségére elszállíttatja és megőrzi.

A NAV létrehozott egy honlapot, amelyen kizárólag az EKÁER-rel kapcsolatos kérdéseket és szabályokat lehet megtalálni. Érdemes tanulmányozni, mert nagyon sok hasznos dolgot lehet belőle megtudni: www.ekaer.nav.gov.hu.

